

بادروغ زندگی نلنیم!

خلیل الرحمن خباب

با دروغ زندگی نکنیم!

خادم الاسلام
خلیل الرحمن خباب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عنوان : با دروغ زندگی نکنیم!

نویسنده : خلیل الرحمن خباب

تاریخ انتشار : پاییز (خزان) ۱۴۰۱

ایجاد هر نوع تغییر بدون اجازه نویسنده،
مجاز نمی باشد و خیانت محسوب می گردد!

ارتباط با نویسنده:

وبلاگ: khademulislam.blog.ir

تلگرام: [@Khademulislam](https://t.me/Khademulislam)

واتساپ و ایمو: [+93702837300](https://wa.me/93702837300)

لینک های مفید اسلامی:

وبسایت سنت دانلود: <http://www.SunnatDL.com>

تلگرام مرکز هدایت؛ رد اسلام ستیزان: [@Hedayat1442](https://t.me/Hedayat1442)

تلگرام کتابخانه اقراراء: [@iqraaLib](https://t.me/iqraaLib)

تلگرام دارالافتاء مجازی اهل سنت: [@Canale_pasokh](https://t.me/Canale_pasokh)

فردی نزد من آمد و به گلایه از دوستش پرداخت.
گفت: من در حق دوستم نیکی‌های زیادی کردم و احترام زیادی
برایش قایل بودم.

گاهی برخی چیزها را به صورت تعارف برایش می‌گویم؛ اما او
نزاکت‌ها را در نظر نمی‌گیرد و فکر می‌کند از بس که نیکی کردم،
پُررو شده است.

مثلاً یک‌بار برایش گفتم: اگر به تلفن نیاز داشتی، می‌توانی از تلفن
من استفاده کنی؛ این سختم تنها یک تعارف بود و می‌خواستم
برایش ابراز محبت کنم؛ اما او این چیزها را نمی‌داند و درک
نمی‌کند و بدون اجازه تلفنم را برمی‌دارد و به همه بخش‌هایش
می‌رود.

بار دیگر به خانه‌مان آمد و من به طور تعارف برایش گفتم که
می‌تواند از حمام خانه استفاده کند، ولی او مثل اینکه خدا برایش
داده باشد، هربار که می‌آید تنها یک‌بار اجازه می‌گیرد و به سمت
حمام می‌دود.

من باید چه کار کنم، چطور به او بفهمانم که این نزاکت‌ها را در نظر بگیرد و بداند که برخی از حرف‌هایم تنها یک تعارف است؟!

وقتی چشم‌تان به واژه تعارف افتاد، شاید موضوعات و اتفاقات زیادی در ذهن‌تان مستحضر شد.

آری! این همان تعارفی است که در جوامع کنونی، جزو عرف و عادت‌های مان قرار گرفته است.

وقتی وارد دکانی می‌شویم، صاحب دکان با دنیایی از صمیمیت و مهربانی می‌گوید: این دکان متعلق به شماست و هرچه خواستید را می‌توانید بردارید!

با شنیدن این سخن، دل‌مان می‌شود هرچه نیاز داریم را برداریم؛ اما وقت بیرون شدن، باید دانه‌دانه حساب کنیم و سر پنج افغانی ساعت‌ها سروصدا به راه بیندازیم و مشاجره نماییم!

از دروازه خانه کسی بگذریم، دلش هست خود را مخفی کند؛ اما وقتی ما او را دیدیم، با چهره باز و گشاده‌رویی تمام و با دنیایی از

عشق و محبت به خانه خود فرا می خواند و چنان اصرار می کند که متحیرمان می سازد.

یا اگر به خانه کسی برویم، لحظات طولانی با هم می نشینیم و حرف می زنیم و بنده خدا منتظر یک اشاره ماست که بگوییم: «اگر اجازه باشد، می خواهم بروم» که فوراً کفش های مان را آماده می کند و تا دروازه خانه بدرقه می نماید؛ جالب تر اینکه وقتی به دروازه خانه رسیدیم، این قدر محکم می شود و ابراز ناراحتی می کند که انسان شگفت زده می شود؛ مثلاً ای کاش شب می ماندید یا غذا می خوردید و بعد تشریف می بردید و...

اگر وسیله ای را از کسی به امانت گرفتید و وقتی پس دادید، می گوید: قابل شما را ندارد، می توانید بردارید و از خودتان باشد؛ اما اگر باور کنید و بردارید، دلش هست که به زور از دستتان بچاپد، یا پس از رفتن تان بارها نزد دیگران می گوید: چقدر بی شرم است، من تنها یک تعارف کردم.

اگر کسی در وقت خوردن غذا آمد و به او بگوییم: بیا با ما غذا بخور، می گوید: صرف شده، قبلا غذا خوردم یا اشتها ندارم و... در حالی که اگر چندبار اصرار کنید، همه ظرفها را خالی خواهد کرد.

یا اگر کسی نزد شما آمد و از او در مورد کسی پرسیدید، می گوید: خوب بود و سلام رساند؛ در حالی که شاید سالها بگذرد و آن شخص حتی اسم شما را هم به زبان نیاورد.

دوستی داشتم که برایم بسیار عزیز بود و بدون کدام چشم داشتی دوستش داشتم.

هر بار که تماس می گرفت، بسیار اصرار می کرد که اگر خدمتی از دست من ساخته است لطفا برایم بگویید و بسیار پافشاری می کرد؛ اما من هر بار رد می کردم، تا اینکه یکبار از بس که زیاد اصرار کرد، مجبور شدم و برایش گفتم که به تعدادی کتاب نیاز دارم و خودتان می دانید که هیچ هدیه ای ارزشمندتر از کتاب نیست.

گفت: من یک سفر کاری دارم، وقتی برگشتم می خرم؛ اما... ماه‌ها گذشته که نه از کتاب خبری شد و نه از خودش؛ در گذشته خوب بود که گه‌گاهی جویای حال می‌شد؛ اما متأسفانه آن هم دیگر تمام شد.

متأسفانه این عادت بسیاری از ما شده که ادعا زیاد داریم؛ اما وقت عمل فرار می‌کنیم.

خلاصه اینکه بسیاری از امور و بخش‌های زندگی ما و آداب معاشرت و هم‌زیستی‌مان براساس دروغ و دل‌خوشی‌های توخالی بنا شده است.

ظواهر بی‌مغز و زیبایی‌های پوچی که عواقب ناگواری در پی دارند.

شاید باز هم عده‌ای بگویند که تعارف است و با دروغ فرق دارد؛ اما چه فرقی؟!

مگر دروغ شاخ و دُمی دارد؟

دروغ یکی از گناهان کبیره است و رسول الله ﷺ در احادیث زیادی از این خصلت نامیمون بازداشته‌اند؛ چنانکه می‌فرمایند:

«عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدِّيقًا، وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَمَا يَزَالُ الْعَبْدُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا».

[صحیح مسلم: ۶۸۰۵ + سنن الترمذی: ۱۹۷۱]

«خود را ملزم به صداقت کنید، همانا صداقت انسان را به نیکی هدایت می‌کند و نیکی انسان را به بهشت می‌رساند؛ انسان همواره راست می‌گوید و راستی را در نظر می‌گیرد تا جزو راست‌گویان نوشته می‌شود.

از دروغ بپرهیزید؛ زیرا دروغ انسان را به سوی کارهای بد سوق می‌دهد و کارهای زشت و بد باعث می‌شوند که انسان به جهنم برده شود؛ فردی که همواره دروغ می‌گوید و در پی دروغ می‌باشد، نزد خداوند از زمرهٔ دروغ‌گویان نوشته می‌شود».

همچنین دروغ یکی از نشانه‌های منافق است؛ چنانکه رسول‌الله ﷺ می‌فرماید:

«آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا أُؤْتِمِنَ خَانَ».

[صحیح البخاری: ۳۳ + صحیح مسلم: ۵۹]

«نشانه منافق سه چیز است: هر گاه سخن گفت، دروغ می‌گوید و هر گاه وعده کند، عهدشکنی می‌نماید و هر گاه امانتی نزد او گذاشته شود، خیانت می‌کند».

همچنین فرمودند:

«يُطَبِّعُ الْمُؤْمِنُ عَلَى الْخِلَالِ كُلِّهَا إِلَّا الْخِيَانَةَ وَالْكَذِبَ».

[مسند أحمد: ۲۲۱۷۰]

«در فطرت مؤمن هر خصلتی راه دارد، مگر خیانت و دروغ». متأسفانه در جوامع کنونی، این گناه بزرگ بسیار عادی شده است؛ مردم در گذشته تا مجبور نمی‌شدند، دروغ نمی‌گفتند؛ اما امروزه تا مجبور نشوند، راست نمی‌گویند!

برخی افراد به هنگام شوخی و مزاح، دروغ را دست کم می‌گیرند و گمان می‌کنند که هنگام لهو و لعب و شادی و خوشی، دروغ

حرام نیست و به یاوه‌سرایی می‌پردازند و از پیش خود جوک و داستان می‌سازند.

انسان‌هایی که خود را خوشمزه می‌نامند و قصد دارند با تمسخر، متلک‌گویی، چرب‌زبانی و دروغ، جلب عواطف می‌کنند، گناهی را مرتکب می‌شوند که خودشان هیچ لذتی از آن نمی‌برند؛ بلکه خود را دلچسب دیگران قرار داده‌اند و به یاوه‌سرایی می‌پردازند.

متأسفانه امروزه یکی از پرطرف‌دارترین صفحات و مشهورترین چهره‌ها در شبکه‌های اجتماعی، صفحات و چهره‌های کسانی است که به بهانه متلک‌گویی و آوردن لبخند به لبان مردم، به دروغ‌گویی و دروغ‌سازی و اراجیف‌گویی می‌پردازند و حتی بارها شده که مقدسات و ارزش‌های اسلامی را به بازی گرفته و اهانت کرده‌اند؛ اما اگر در این مورد ما چیزی بگوییم، می‌گویند: ملت ما این همه درد و سختی کشیده و نیاز به شادی و لبخند دارد، پس ما به ملت خود خدمت می‌کنیم؛ اما آن‌ها نمی‌دانند که دردها و سختی‌های این ملت به خاطر چیست؟

ما رنج و سختی کشیدیم تا ایمانمان را حفظ کنیم و به خاطر ارزش‌های دینی‌مان مبارزه نماییم؛ اما این دلچک‌ها به بهانه لبخند آوردن به لبان مردم، تمام آرمان‌ها و اهداف بزرگ امت اسلامی را ندیده می‌گیرند و همه‌چیز را به باد فنا می‌دهند.

باید بدانیم که جرم این افراد بسیار سنگین است و گناه بزرگی محسوب می‌شود؛ چون با محرمات الهی و محرمات اخلاقی بازی می‌کنند و آن‌ها را بازیچه دست خود قرار می‌دهند.

رسول الله ﷺ می‌فرماید:

* «وَيْلٌ لِلَّذِي يُحَدِّثُ فَيَكْذِبُ لِيُضْحِكَ بِهِ الْقَوْمَ، وَيْلٌ لَهُ وَيْلٌ لَهُ».

[سنن أبی‌داود: ۴۹۹۰ + سنن الدارمی: ۲۷۴۴]

«وای بر کسی که سخنان دروغ را بیان می‌کند تا مردم را بخنداند. وای بر او! وای بر او!».

* «أَنَا زَعِيمٌ بَيْتٍ فِي رِبْضِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ الْمِرَاءَ وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا، وَبَيْتٍ فِي وَسْطِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ الْكَذِبَ وَإِنْ كَانَ مَارِحًا».

[سنن أبی‌داود: ۴۸۰۰]

«من ضامن خانه‌ای در اطراف بهشت هستم برای کسی که خصومت و دعوا را ترک کند؛ هر چند که حق به جانب باشد و (ضامن) خانه‌ای در وسط بهشت هستم برای کسی که از دروغ پرهیزد؛ اگر چه که در هنگام شوخی باشد».

متأسفانه امروزه این گفته‌های ارزندهٔ رحمة للعالمین مورد توجه قرار نمی‌گیرد و برخی افراد دروغ‌های بزرگی را می‌گویند و وقتی تذکر دهیم که چرا دروغ می‌گویی، می‌گوید: دروغ نگفتم؛ بلکه شوخی کردم!

یکی از عادت‌های زشت دیگری که دامنگیر جوامع کنونی شده، دروغ‌گویی والدین به کودکان‌شان است. بدون تردید، این کار بسیار زشت و ناپسندی است و عواقب ناگواری در پی دارد. زشتی گناه از قلب کودکان خارج می‌شود و آن‌ها به دروغ‌گویی عادت می‌کنند؛ در حالی که در دین مقدس

اسلام از چنین عملی نهی شده است؛ چنانکه از عبدالله بن عامر رضی الله عنه روایت شده که می گوید:

«روزی پیامبر صلی الله علیه و آله در خانه ما بودند و مادرم مرا صدا زد و گفت: بیا برایت چیزی می دهم. پیامبر صلی الله علیه و آله به مادرم فرمودند: به فرزندت چه می خواهی بدهی؟ مادرم گفت: می خواهم خرمایی به او بدهم. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند:

«أَمَا إِنَّكَ لَوْ لَمْ تُعْطِهِ شَيْئًا كُتِبَتْ عَلَيْكَ كِذْبَةٌ».

[سنن أبی داود: ۴۹۹۱]

«مواظب باش! اگر پس از این گفته‌ات به او چیزی ندهی، (در نامه اعمال) دروغی نوشته خواهد شد».

متأسفانه امروزه به این موضوع خطیر توجهی صورت نمی گیرد و پدر و مادر نه تنها خودشان برای کودکان‌شان دروغ می گویند؛ بلکه مانع دروغ گویی آنها نیز نمی شوند و حتی اگر کودکان به خاطر شیرین زبانی دروغی بگویند، پدر و مادرشان شاد و خوشحال می شوند و او را تشویق می کنند و اگر در این مورد چیزی گفته شود، می گویند: بچه است و نمی داند!

یکی نیست که بگوید: شما که می‌دانید، چه کردید تا این بچه چه کند؟!

این بی‌توجهی‌ها باعث می‌شود که کودک جرأت پیدا کند و گناه بزرگ دروغ در نظرش کوچک شود و به آن عادت نماید.

پس در دین مقدس اسلام، دروغ به هیچ عنوان جواز ندارد و گناه محسوب می‌شود؛ چه از روی مزاح و شوخی باشد یا از روی خنداندن مردم یا مثل بهانه‌های ما از روی تعارف و... (البته به جز موارد استثنایی توسط شریعت که در صفحات بعدی بیان می‌شود).
اسما بنت عمیس رضی الله عنهما می‌گوید:

«شب عروسی ام‌المؤمنین عایشه، با عده‌ای از زنان عروس را به خانه رسول‌الله صلی الله علیه و آله بردیم.

به خدا سوگند! در خانه آنحضرت صلی الله علیه و آله چیزی برای پذیرایی به غیر از ظرف شیری نیافتیم. پیامبر صلی الله علیه و آله مقداری از آن نوشیدند و آن را به عایشه دادند تا بنوشد؛ اما عایشه از شرم و حیا کاسه را نگرفت.

به او گفتیم: بگیر! دست پیامبر ﷺ را رد مکن. او با شرم شیر را گرفت و از آن نوشید.

پیامبر ﷺ فرمودند: به همراهانت بده تا بخورند. گفتیم: یا رسول الله! میل نداریم. پیامبر ﷺ فرمودند:

«لَا تَجْمَعَنَّ جُوعًا وَكَذِبًا»؛ «گرسنگی و دروغ را با هم جمع نکنید».

گفتم: ای رسول خدا! اگر به چیزی میل داشتیم و (تعارف کرده) بگوییم: میل نداریم، آیا دروغ محسوب می شود؟ آنحضرت ﷺ فرمودند:

«إِنَّ الْكُذِبَ يُكْتَبُ كَذِبًا حَتَّى تُكْتَبَ الْكُذِيبَةُ كُذِيبَةً».

[مسند أحمد: ۲۷۴۷۱]

«همانا هر دروغی (در نامه اعمال) نگاشته می شود، حتی دروغ کوچک به صورت دروغ کوچکی نگاشته خواهد شد».

یکی از مصیبت های دیگر امروزی این است که در فضای مجازی و شبکه های اجتماعی، به زشتی این گناه توجه نمی شود و برخی از جوانان هرچه پیش آمد خوش آمد، کاپی و نشر می کنند.

بارها اتفاق افتاده است که خبر مرگ یک چهره مشهور را پخش کرده‌اند؛ اما بعدها مشخص شده است که حقیقت ندارد. تصاویر برخی زن‌ها را پخش می‌کنند و تهمت کارهای ناروا را به آن‌ها می‌زنند، خبر می‌سازند و نشر و پخش می‌نمایند؛ در حالی که الله متعال می‌فرماید:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾ [النور: ۱۹]

«کسانی که دوست دارند زشتی‌ها در میان مردم با ایمان شیوع یابد، عذاب دردناکی برای آنان در دنیا و آخرت است.»

همچنین رسول الله ﷺ فرمودند:

«كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ.»

[سنن أبی‌داود: ۴۹۹۲ + در صحیح مسلم با الفاظ دیگری آمده است]

«برای گناه کار بودن یک فرد همین کافی است که هر چه می‌شنود را (بدون تحقیق) برای مردم بازگو می‌کند.»

متأسفانه این فاجعه به حدی رسیده است که احادیث جعلی و ساختگی را نشر می‌کنند و آن‌ها را به رسول الله ﷺ نسبت می‌دهند؛

در حالی که آنحضرت ﷺ از این کار نهی فرموده و سخت هشدار داده‌اند؛ چنانکه از مغیره رضی الله عنه روایت شده که پیامبر ﷺ فرمودند:

«إِنَّ كَذِبًا عَلَيَّ لَيْسَ كَكَذِبِ عَلَى أَحَدٍ، مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا، فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ».

[صحیح البخاری: ۱۲۹۱ + صحیح مسلم: ۴]

«دروغ‌بستن به من مانند دروغ‌بستن به هیچ کس دیگری نیست. کسی که از روی قصد به من دروغ ببندد، باید جای خود را در جهنم آماده سازد».

❖ موارد استثنایی دروغ:

بدون تردید دین مقدس اسلام، برترین، بزرگترین و کامل‌ترین دین در بین همه ادیان است و در امور زندگی انسان‌ها راه اعتدال و میانه‌روی را در نظر گرفته است و از افراط و تفریط مبرا است. اسلام همواره تلاش کرده است که پیروانش از زندگی شاد و سالمی برخوردار باشند و براساس واقعیت‌ها زندگی کنند و از بغض، عداوت، دروغ، خیانت و دیگر رذایل اخلاقی اجتناب ورزند.

و از آنجایی که این دین عظیم، از ژرف‌نگری و دوراندیشی و الایی برخوردار است و از طبیعت زندگی بشری و نیازهای انسانی آگاه است، با در نظر داشت زمان‌های ضروری و اضطراری، رخصت‌هایی را برای پیروانش در نظر گرفته است.

دین اسلام، دروغ را یکی از گناهان بزرگ و زشت دانسته است؛ اما در برخی موارد و حالات آن را استثنا کرده است؛ چنانکه از اسماء بنت یزید رضی الله عنها روایت شده که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند:

«لَا يَحِلُّ الْكَذِبُ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ: يُحَدِّثُ الرَّجُلُ أَمْرًا لَهُ لِيُرْضِيَهَا، وَالْكَذِبُ فِي الْحَرْبِ، وَالْكَذِبُ لِيُصْلِحَ بَيْنَ النَّاسِ».

[سنن الترمذی: ۱۹۳۹]

«دروغ گفتن جواز ندارد، مگر در سه صورت:

۱- مرد برای راضی ساختن همسرش دروغ می‌گوید؛

۲- دروغ گفتن در جنگ؛

۳- دروغ گفتن به خاطر صلح در بین مردم».

تنها موارد استثنایی دروغ که شریعت اجازه داده، همین سه مورد است؛ اما در مورد اینکه مراد مطلق دروغ است یا تعریض و کنایه

می‌باشد، علما اختلاف نظر دارند که در این مورد بهتر است به ذکر قول امام نووی رحمته الله اکتفا کنیم؛ چنانکه می‌فرماید:

«قاضی رحمته الله می‌گوید: در این صورت‌های مذکور، هیچ اختلافی در جواز دروغ وجود ندارد؛ اما علما در این مورد اختلاف کردند که مراد از دروغ مباح کدام است؟ پس گروهی گفتند: مراد مطلق دروغ است و برای کسی که در این سه مورد حتی بدون مصلحت دروغ می‌گوید هم رخصت داده و گفته‌اند که دروغ مذموم آن است که در پی خود زیان و ضرر داشته باشد و به سخن ابراهیم علیه السلام استدلال گرفتند که فرمود:

﴿بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ﴾ «بت‌ها را بت بزرگ شکسته است».

و نیز فرمود: ﴿إِنِّي سَقِيمٌ﴾ «من بیمارم!».

و [در مورد همسرش] گفت: ﴿إِنَّهَا أُخْتِي﴾؛ «او خواهرم است».

و همچنین سخن منادی یوسف علیه السلام:

﴿أَيَّتَهَا الْعَبْدُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ﴾ «ای اهل کاروان! شما دزد هستید».

همچنین این گروه فرمودند: اگر انسان ظالمی قصد کشتن کسی را داشت و فردی او را نزد خود مخفی کرد، برایش واجب است که به دروغ بگوید: کسی که دنبالش می گردید، نمی دانم کجاست؟! دستۀ دیگری که امام طبری رحمته الله هم جزو آنهاست، می فرمایند: دروغ گفتن در هیچ موردی جواز ندارد و آنچه که در مورد مباح بودن دروغ ذکر شده، به معنای توریه، تعریض و تظاهر به دروغ است، نه دروغ محض؛ مثلاً فردی به همسرش وعده کند که با او خوش رفتاری می کند و برایش فلان چیزها را می خرد؛ اما نیتش این باشد که اگر خداوند این چیزها را مقدر کرد [و نصیص نمود]. خلاصه اینکه کلماتی را به زبان براند که احتمالی باشد و مخاطب با شنیدن آنها احساس خوشحالی کند.

وقتی برای صلح در بین مردم تلاش می کند، از اینها به آنها سخنان خوبی را نقل و روایت کند و از آنها به اینها، و در جنگ هم مثلاً [به خاطر ایجاد ترس و وحشت] به دشمن بگوید: پیشوای بزرگتان وفات کرده و منظورش پیشوای آنها در زمانهای

گذشته باشد یا بگوید: فردا به ما کمکی می‌رسد و منظورش غذا باشد [؛ چون غذا باعث تقویت می‌شود] و دیگر تعریض‌هایی مانند این که همه جایز است.

اما ماجرای ابراهیم و یوسف علیهم‌السلام و امثال آن را به تعریض حمل کرده‌اند.

[المنهاج شرح صحیح مسلم بن الحجاج، نووی: ۱۶/۱۵۸]

درست است که در حدیث سه مورد استثنایی دروغ بیان شد؛ اما باز هم اینکه دروغ یک عمل ناشایست و ناپسند است و دروغ‌گویی سزاوار یک مسلمان نمی‌باشد را عوض نمی‌کند و زشتی دروغ همچنان باقی می‌ماند.

پس چه خوب است از دروغ پرهیزیم و بر مبنای حقیقت و واقعیت زندگی کنیم.

دوستی‌های مان، محبت‌های مان، اکرام و احسان‌های مان و حتی تعارف‌های مان واقعی و حقیقی و بر مبنای صداقت و راست‌گویی استوار باشد.

همدیگر را به خاطر خدا دوست بداریم و به خاطر خدا کمک کنیم و به خاطر خدا زندگی نماییم و از دروغ و زندگی به ظاهر زیبا و توخالی پرهیزیم.

همیشه این سخن ام‌المؤمنین عایشه صدیقه رضی الله عنها را به یاد داشته باشیم که می‌فرماید:

«مَا كَانَ خُلُقٌ أَبْغَضَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْكُذِبِ».

[سنن الترمذی: ۱۹۷۳]

«هیچ خلق و خویی در نزد رسول‌الله صلی الله علیه و آله مبغوض‌تر از دروغ نبود».

وصلی الله تعالی علی خیر خلقه محمد وآله وصحبه أجمعین

از همین نویسنده:

- ۱- آه از دست ملاها!
- ۲- آیا از عبادت کردن خسته می‌شوید؟
- ۳- اسلام به ذات خود ندارد عیبی...!
- ۴- برای برادرانم (۱)
- ۵- برای خواهرانم (۱)
- ۶- بی‌رحمی بزرگ
- ۷- پوزش می‌طلبیم!
- ۸- چرا نمی‌پرسیم؟
- ۹- چگونه حمله‌های شیطان را دفع کنیم؟
- ۱۰- خودکشی نوین
- ۱۱- روزهای مبارک
- ۱۲- ز گهواره تا گور استادتم!
- ۱۳- سراب خوشبختی
- ۱۴- سرزنش و پیامدهای آن
- ۱۵- طلاق شوخی‌بردار نیست
- ۱۶- گفتمان (بزرگ‌ترین راه حل)
- ۱۷- لعنت (تکیه کلام منفور)
- ۱۸- ما کجا و آن‌ها کجا؟
- ۱۹- ماه رجب (ویژگی‌ها و بدعت‌ها)
- ۲۰- ماه شعبان (فرصتی دیگر)
- ۲۱- نجات از اضطراب امتحان

برای دانلود هر کدام، روی اسم آن کلیک کنید